

Protokoll

Fra: Riksantikvaren v/Dag Erlend Lohne Mohn

Til: Sametinget v/Elin Rose Myrvoll

Dato: 26.01.2024

Protokoll fra konsultasjon med Sametinget 26.01.2024 om bevaringsstrategi for kystens kulturmiljøer og bevaringsstrategi for landbrukets kulturmiljøer

Deltakere fra Sametinget: Sten Olav Heahтта, Elin Rose Myrvoll og Kjartan Gran.

Deltakere fra Riksantikvaren: Linda Veiby og Dag Erlend Lohne Mohn

1. Velkommen og presentasjonsrunde

Til dagsorden: Det ble kommentert at det ble ettersendt en presisering til underlaget for møtet, og at denne må vedlegges. Det ble også kommentert at det ikke er utsendt noe underlag til pkt. 4. Dette punktet blir dermed en orientering, ikke en konsultasjon.

Det var enighet om at Riksantikvaren fører protokoll, og at denne inneholder en konklusjon/oppsummering.

2. Status og framdrift for arbeidet med kystens kulturmiljøer. Presentasjon v/Dag Erlend Lohne Mohn

Innspillet fra Sametinget i forrige konsultasjon, om *Urfolk og nasjonale minoriteter* som et eget innsatsområde i bevaringsstrategiens struktur er nå inkludert i Riksantikvarens forslag.

Riksantikvaren gikk videre gjennom oppdragene knyttet til å detaljere bevaringsstrategi for kystens kulturmiljøer og landbrukets kulturmiljøer, og status og planlagt framdrift for arbeidet med de to bevaringsstrategiene. Videre orienterte Riksantikvaren om deltemaenes hensikt og innretning i strukturen for bevaringsstrategiene.

Kommentarer og innspill:

Sametinget uttrykte at det er bra at urfolk og nasjonale minoriteter er en del av Riksantikvarens forslag Sametinget understreker at alle deltemaene skal vurdere kulturminneverdi, påvirkning, samfunnsendring mv. i et urfolk og minoritetsperspektiv. Det ble også påpekt at de ulike innsatsområdene må overlappe hverandre, slik at urfolk og minoritetsperspektivet blir gjennomgående i alle innsatsområdene.

Videre spilte Sametinget inn at det vil være viktig å få på plass rutiner for hvordan man etablerer nye deltemaer etter at bevaringsstrategien er iverksatt. De påpekte at urfolksperspektivet bør være synlig i alle deltemaene og at det kanskje vil være naturlig å velge et deltema som i stor grad favner urfolk og minoritetsperspektivet senere.

3. Konsultasjon om deltemaer i bevaringsstrategi for kystens kulturmiljøer, i henhold til vedlagt notat

Riksantikvaren orienterte om deltemaene som foreslås for styringsgruppa i møte 1. februar 2024.

Sametinget stilte spørsmål om urfolksperspektivet har kommet frem i arbeidet og hvordan dette har blitt tatt hensyn til i valget av de tre deltemaene.

På dette svarte Riksantikvaren at urfolksperspektivet har vært med i arbeidet med deltemaer, sammen med mange andre forhold, og at dette perspektivet totalt sett dekkes bra med de deltemaene som foreslås.

Kommentar fra Sametinget til deltema 1. *Sjøveien*:

Dette speiler i liten grad næringsselementet. Kunne hatt tittel Sjøen som ferdselsåre og ressurs – for å synliggjøre at sjøen er et ressursgrunnlag. Savner også en beskrivelse av sjøsamisk bruk, og at sjøen har hatt betydning for reindrifta og sommerboplasser. Sjøveien har vært viktig for fiske og fangst. Og samkvem mellom ulike folkeslag.

Videre om *Sjøveien*: Innen den samiske kulturen var det ikke nødvendigvis slik at landet var noe som skilte. Det var ikke et skarpt skille til da veiene ble bygget. Vi synes det blir kunstig å beskrive det på den måten. Beskrivelsen i tekstdelen som omhandler sjøvegen har et varierende detaljeringsnivå. De eldste tider omtales i svært liten grad mens kulturmiljøer fra nyere tid eksemplifiseres eksplisitt. Sametinget foreslår at denne skjevheten rettes opp.

Kommentar fra Sametinget om beskrivelsen under innsatsområdet *Urfolk og minoriteter*: Vi ønsker at det er tydelig at man kartlegger kulturminner generelt i dette deltemaet. Det er mange samiske kulturmiljøer langs kysten, som er blant våre eldste og som i liten grad der kartlagt.

Kommentar fra Sametinget om deltema 3. *Ferie og fritid*: Vi mener det er en skjevfordeling i og med at det kun er tre deltemaer som foreslås, og *Ferie og fritid* er irrelevant sett fra et urfolksperspektiv. Det er et smalt tema som heller ikke er spesielt relevant for de nordlige landsdeler som sådan.

På dette svarte Riksantikvaren at deltemaene er valgt ut fra en rekke innspill fra et bredt utvalg av interessenter. Det er mange hensyn som skal ivaretas.

Spørsmål fra Sametinget: Er det flere tema eller hvordan tenker man?

På dette svarte Riksantikvaren: Det er ikke et fast antall deltema i en bevaringsstrategi, men vi mener det er viktig å ikke gape over for mye. På bakgrunn er det tre som foreslås pr nå. Det er vesentlig å gjøre en prioritering.

Spørsmål fra Sametinget: Har dere sett strategiarbeidet i lys av rapporten til Sannhets- og forsoningskommisjonen?

Svar fra Riksantikvaren: Vi har hatt et helhetsblikk, og er opptatt av å lage en strategi som er relevant og treffende for alle.

Spørsmål fra Riksantikvaren: Er det noe som er viktig for Sametinget som disse tre deltemaene ikke dekker?

Svar fra Sametinget: I beskrivelsen av innholdet i deltemaene er vidtrekkende og er i utgangspunktet dekkende. Det er viktig for oss at de samiske kulturmiljøene blir tydelige i strategien, spesielt de sjøsamiske.

4. Om oppstart av og plan for bevaringsstrategi for landbrukets kulturmiljøer

Riksantikvaren presenterte kort plan for arbeidet med bevaringsstrategien for landbrukets kulturmiljøer: Arbeidet er i startfasen, og legges opp etter erfaringer fra arbeidet med bevaringsstrategien for kystens kulturmiljøer. En vesentlig forskjell er at det er en betydelig strammere tidsplan for denne bevaringsstrategien. Det er sendt invitasjon til deltagelse i ressursgruppe og Sametinget er en av mottagerne av denne. Det vil også være innspill og høring i arbeidet med denne strategien.

Sametinget bemerker at de tidligere har spilt inn utmark som en del av denne bevaringsstrategien og at dette er svært viktig.

Videre påpeker Sametinget at de forventer at vi fortsetter med konsultasjoner i det videre arbeidet med utforming av bevaringsstrategiene, og helt spesifikt at det gjennomføres konsultasjon før og etter høring av bevaringsstrategi for landbrukets kulturmiljøer. Og at det er vesentlig at de har et skriftlig grunnlag i forkant av konsultasjoner.

Riksantikvaren svarer at de vil legge til rette for det, og at de skal komme tilbake med forslag om tidspunkt.

5. Konklusjon

Under følger en oppsummering av de viktigste innspillene fra Sametinget (ST) konsultasjonen, med Riksantikvarens (RA) kommentarer.

- ST: Det er viktig å få på plass rutiner for etablering av nye deltemaer etter iverksetting av bevaringsstrategien

RA: Rutiner for etablering av nye deltemaer vil bli utarbeidet

- ST: Urfolk og minoritetsperspektivet må vurderes i arbeidet med alle deltema.

RA: Riksantikvaren er enig i dette og mener at det gjennomgående innsatsområdet for urfolk og minoriteter legger til rette for dette.

- ST: Samiske og spesielt sjøsamiske kulturmiljøer bør bli tydelige i tilknytning til deltemaene i bevaringsstrategien for kystens kulturminner.

RA: Riksantikvaren trekker fram samiske og sjøsamiske kulturmiljøer der det er relevant.

- ST: Sjøveien er også viktig for reindrift og sommerboplasser, fiske, fangst og samkvem mellom ulike grupper.

RA: Riksantikvaren noterer seg dette innspillet

- ST: Kartlegging av kulturmiljøer er en vesentlig oppgave i innsatsområdet *Urfolk og nasjonale minoriteter*. Uavhengig av fredningsstatus.

RA: Riksantikvaren beskriver kartleggingen uavhengig av fredningsstatus

- ST: Deltemaet *Ferie og fritid avgrenset til kyst* er ikke relevant sett fra et urfolksperspektiv

RA: Riksantikvaren noterer seg dette innspillet

- ST: Samiske kulturminner i utmark er en viktig del av bevaringsstrategien for landbrukets kulturmiljøer

RA: Riksantikvaren noterer seg dette innspillet og tar det med videre i arbeidet med bevaringsstrategien for landbrukets kulturmiljøer

- ST: Sametinget ønsker konsultasjon før og etter høring, i forbindelse med utarbeidelsen av bevaringsstrategien for landbrukets kulturmiljøer

RA: Riksantikvaren noterer seg dette og vi inviterer til konsultasjoner på egnede tidspunkter i samråd med Sametinget